

Ανεξάρτητη Βουλευτής Π.Ε. Φλώρινας

Θεοπίστη (Πέτη) πέρκα

Αθήνα, 13 Νοεμβρίου 2023

Ερώτηση

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

«Αποκλείστηκαν από τη χρηματοδότηση οι ενεργειακές κοινότητες για αυτοπαραγωγή που συγκροτούνται από πολίτες ή και τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις»

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Green Tank στη Δυτική Μακεδονία οι Ενεργειακές Κοινότητες είναι 293 (2^η Περιφέρεια πανελλαδικά μετά την κεντρική Μακεδονία). Ο ρυθμός αύξησης των ΕΚΟΙΝ σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2022 είναι 12.3%, αρκετά μικρότερος από το 48.3% του προηγούμενου έτους και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι παρά το έντονο ενδιαφέρον των πολιτών για την ενεργοποίηση των ΕΚΟΙΝ, δεν υπάρχει υποστήριξη από την πολιτεία, όπως επιβεβαιώνεται και από την πρόσφατη πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ). Η Δυτική Μακεδονία είναι επίσης, πρώτη πανελλαδικά στα εκκρεμή, μη ηλεκτρισμένα έργα από ενεργειακές κοινότητες. Επομένως αφού υπάρχει τόσο ενδιαφέρον από τους πολίτες των λιγνιτικών περιοχών, αλλά και διαθέσιμοι πόροι από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ 2021-2027), είναι άξιο απορίας γιατί δεν ενεργοποιούνται στοχευμένα, ενισχύοντας τη Δίκαιη Μετάβαση.

Η Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ) δημοσίευσε στις 27.09.2023 πρόσκληση σχετικά με «Στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη δράσεων αυτοπαραγωγής», με τελευταία ημέρα υποβολής των αιτήσεων στις 28.03.2024. Η πρόσκληση αυτή εντάσσεται στην Προτεραιότητα 2 του (ΠΔΑΜ 2021-2027) «Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα» και αφορά στη στήριξη των ενεργειακών κοινοτήτων για υλοποίηση έργων ενεργειακού ή/και εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού και στην προώθηση της διείσδυσης των καθαρών μορφών ενέργειας με αξιοποίηση των ΑΠΕ, για αυτοπαραγωγή με συνολικό προϋπολογισμό 41.795.000,00.€. Η εξέλιξη αυτή, αν εξαιρέσουμε τη μεγάλη καθυστέρηση της κυβέρνησης στην ενεργοποίηση πόρων για τις Ενεργειακές κοινότητες του ΠΔΑΜ και του Εθνικού Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και τα εμπόδια, θεσμικά και χρηματοδοτικά, που εσκεμμένα προκάλεσε στον, Θεσμό των Ενεργειακών Κοινοτήτων επί 4,5 χρόνια, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Βέβαια οι ελλείψεις του προγράμματος είναι ιδιαίτερα σημαντικές.

Αρνητική εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι, από τους δικαιούχους της πρόσκλησης αποκλείονται οι ενεργειακές κοινότητες που συγκροτούνται από πολίτες, εκτός αν ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, και τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αφού η πρόσκληση αφορά μόνο ενεργειακές κοινότητες ΟΤΑ (κοινοφελών επιχειρήσεων, δημοτικών επιχειρήσεων κτλ) και πολίτες που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας. Η αυτοπαραγωγή μέσω ενεργειακών κοινοτήτων αποτελεί εργαλείο αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης. Δεν αποτελεί λύση μόνο για τους ΟΤΑ και τα ευάλωτα νοικοκυριά, αλλά για όλους. Προφανώς η κυβέρνηση αγνοεί τη δυναμική των ενεργειακών κοινοτήτων στις λιγνιτικές περιοχές της χώρας και την ενεργοποίηση των πολιτών για την κάλυψη των ενεργειακών τους αναγκών.

Ενώ είναι σαφές ότι η απολιγνιτοποίηση αφορά τις λιγνιτικές περιοχές, από τον συνολικό προϋπολογισμό των 41.795.000,00.€. της πρόσκλησης της ΕΥΔΑΜ, το 64% (26.845.000,00) αφορά στις άμεσες και έμμεσες περιοχές της απολιγνιτοποίησης και το 36% (14.950.000,00) αφορά στα νησιά Αιγαίου και την Κρήτη. Το κριτήριο κατανομής των πόρων σε καμία περίπτωση δεν ήταν το ενδιαφέρον στις αντίστοιχες περιφέρειες για τέτοιου είδους έργα, αφού σύμφωνα με τον ΔΕΔΔΗΕ (Αύγουστος 2023) στο Βόρειο και Νότιο Αιγαίο δεν υπήρχε καμία αίτηση για έργο αυτοπαραγωγής από ενεργειακές

κοινότητες. 16.000.00 για τη Δυτική Μακεδονία. Επίσης δεν προβλέπεται καμία διαφοροποίηση μεταξύ άμεσα και έμμεσα πληττόμενων περιοχών της απολιγνιτοποίησης, δηλαδή μεταξύ περιοχών Ζωνών Απολιγνιτοποίησης (ΖΑΠ), που είναι η Π.Ε. Φλώρινας, η Π.Ε. Κοζάνης και ο Δήμος Μεγαλόπολης και των έμμεσα πληττόμενων περιοχών, που είναι η Π.Ε. Καστοριάς, η Π.Ε. Γρεβενών και οι όμοροι δήμοι της Μεγαλόπολης.

Επειδή οι Ενεργειακές Κοινότητες που θέσπισε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ το 2018 αποτελούν καθοριστικό εργαλείο διάχυσης των οφέλους της πράσινης μετάβασης στις τοπικές κοινωνίες και εξασφαλίζουν τη συμμετοχή της κοινωνίας και την κοινωνική αποδοχή της μετάβασης.

Επειδή οι ΕΚΟΙΝ διασφαλίζουν ότι η μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα θα είναι δίκαιη.

Επειδή η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη αποτελούν καθοριστικές αρχές στην πορεία προς την πράσινη μετάβαση και συνιστούν προϋπόθεση για την ευρεία και διαρκή δημόσια στήριξή της.

Επειδή η κυβέρνηση αφήνει τη μετάβαση στα χέρια της αγοράς για την εξυπηρέτηση 3-4 μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων και δημιουργεί θεσμικά και χρηματοδοτικά εμπόδια στον θεσμό των ΕΚΟΙΝ

Επειδή η ανεπάρκεια του δικτύου δεν επιτρέπει τη σύνδεση στο δίκτυο ΕΚΟΙΝ.

Επειδή η εκτίναξη των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στις λανθασμένες πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης και γι' αυτό άλλωστε η Ελλάδα είναι πρωταθλήτρια στην ακρίβεια της ενέργειας.

Επειδή η ενεργειακή αυτονομία, η ενεργειακή δημοκρατία, ο πλουραλισμός στη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, η αποκέντρωση της παραγωγής αποτελούν τη λύση με οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Γιατί δεν συμπεριλήφθηκαν στους δικαιούχους της πρόσκλησης της ΕΥΔΑΜ ενεργειακές κοινότητες που συγκροτούνται από πολίτες ή και τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις των λιγνιτικών περιοχών;
2. Σχεδιάζετε να υπάρξει άμεσα και δεύτερο πρόγραμμα στήριξης από τους πόρους του ΠΔΑΜ σε έργα ενεργειακών κοινοτήτων, λόγω αυξημένου ενδιαφέροντος και αναγκών και ιδιαίτερα για ΕΚΟΙΝ που συγκροτούνται από πολίτες ή και τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις;
3. Θα συμπεριληφθεί στη χρηματοδότηση η άμεση επιδότηση υβριδικών συστημάτων φβ και αποθήκευσης για έργα αυτοπαραγωγής από ΕΚΟΙΝ που συστήνονται από πολίτες, ώστε να ξεπεραστούν προσωρινά τα εμπόδια ανεπάρκειας του δικτύου;
4. Ποια είναι τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία έγινε ο διαμοιρασμός των πόρων ανάμεσα στις περιοχές υπό μετάβαση; Γιατί δεν έχετε προβλέψει κάποια διαφοροποίηση μεταξύ των ενεργειακών κοινοτήτων για δράσεις αυτοπαραγωγής στις ΖΑΠ των λιγνιτικών περιοχών και των άλλων υπό μετάβαση περιοχών; Η ύπαρξη ενδιαφέροντος για έργα αυτοπαραγωγής από ΕΚΟΙΝ, βάσει των στοιχείων του ΔΕΔΔΗΕ δεν λαμβάνεται υπόψη;
5. Θα συμπεριλάβετε στις επιλέξιμες δαπάνες έργα ηλεκτροκίνησης και αντλιών θερμότητας από ενεργειακές κοινότητες των ΟΤΑ, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα κάλυψης αναγκών θέρμανσης; Η συμπερίληψη αυτή δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει συμπληρωματικά στην από 24.10.2023 πρόσκληση της ΕΥΔΑΜ για εγκατάσταση αντλιών θερμότητας από πολίτες, συμβάλλοντας έτσι αποτελεσματικότερα στον κοινό στόχο των δυο προσκλήσεων;

**Η ερωτώσα Βουλευτής
Θεοπίστη (Πέτη) Πέρκα**